

Psişik

İngilizce psych filinden türetilmiş olan ve fiziksel olmayan güçlere ilgi ve duyarlılık anlamına gelen "psişik" sözcüğü, insanı psikolojik olarak zora sokmaya (yani psiştirmeye) yönelik durum ve davranışları tanımlamak için de kullanılır. Briçte psişik deklare, onör puanı ve/veya renklerin uzunluğu hakkında kasıtlı olarak çok yanlış bilgi veren deklaredir; elinde olmayana sanki varmış gibi göstererek rakibi psikolojik açıdan zora sokup yanıltmaya çalışır. Psişik söz konusudur. Briçte psişiğe, eğer rakibi yanıltmaya çalıştığınız ölçüde ortağınızı da yanıltmaya çalışıyorsanız izin verilir. Ortağın psişik yaptığını tahmin ederek veya anlayarak eksik veya standart dışı deklareler vermek "anlaşılmalı psişik" kapsamına girer; bu ise hırsızlığa yakın bir eylem olarak değerlendirilir ve cezaya tabiidir. Psişğin sıklığı arttıkça etkinliği azalırken, dürüstlikle ilgili endişeler de artar. Bu nedenle oldukça hassas bir konu olan psişik, ancak üst düzey oyuncular tarafından yaklaşık aynı düzeydeki rakibe karşı, seyrek ve yerinde yapıldığında bir anlam taşır.

İşte 1967 Kuzey Amerika Şampiyonası-Vanderbilt Dörtlü Takım maçlarından bir örnek:

K/D-B	♠T87643			
	♥AT6			
	♦KQ6			
	♣7			
♠A		K	♠KQ2	
♥KJ98752		B	♥Q3	
♦AJ		D	♦T875432	
♣AK4		G	♣2	
	♠J95			
	♥4			
	♦9			
	♣QJT98653			

Bir masada Güney (Sidney Lazard) iki pas'tan sonra 5♣ açtı, Batı 5♥ dedi ve Kuzey kontur attı. Eğer Kuzey ♥A atak edip ♥ devam edebilse, 5♥ bir batacağı; ama ♣ atak edince kontrat +1 oldu; Doğu-Batı'ya +1050.

Diğer masada ise, Güney Marty Cohn idi. Cohn'un deklarasyon hakkında kendine özgü, yerine göre çok cüretkar yerine göre çok romantik fikirleri vardı; herkesin "4'lü majör mü yoksa 5'lü majör mü?" diye tartıştığı bir dönemde onun stili 3-kart majörle oyun açmak olmuştu. Cohn'un masasında neler olup bittiğini, *The Bridge World* dergisinde yayınlandığı şekliyle, derginin edi-

törü ve ünlü briççi Edgar Kaplan'dan dinleyelim:

"Marty, Sidney Lazard'ın cazip bulduğu donuk ve pısrık (!) 5♣ açışını tercih edecek birisi değil, o Güney'in eli ile 3♥ açtı. Zavallı Peter Leventritt, Batı'nın eli ile tuzaga düşmüştü; mantıklı herhangi bir deklarasyon düşünemedi ve kızgınlığını belli etmeye çalışarak pas geçti. Doğu da (Howard Schenken) pas geçince, Doğu-Batı'nın her batarı 50 sayı üzerinden 3♥'ü savunarak bu board'daki sararı azaltma çabaları pek bir işe yaramadı."

Anektod

ABD'de oynanan bir ikili turnuvanın akşam seansındayız, saat gece yarısına yaklaşıyor. O turdaki son board biraz erken tamamlanunca, oyuncuların biri zandan istifade içecek birşeyler almaya niyetlenir ve ortağına sorar: "Sen de içecek birşey ister miydin"? "Evet ya, bir kola lütfen". Birkaç dakika sonra bizimki bir elinde kola, diğer elinde bir bardak bira ile masaya geri döner ve kolayı ortağına uzatır. Masada oturana, ortağının diğer elinde tuttuğu buğulanmış bardak içindeki buz gibi bira o kadar çekici görünür ki, ister istemez elini bira bardağına doğru götürür. Ortağı itiraz eder: "İyi ama sen kola istememiş miydin"? Masadaki yanıt verir: "Aman ortaak, hiç mi psişik çözmedin"? [Kaynak: *American Contract Bridge League (ACBL) Bulletin*, 1987]

Geçen Sayıdan

Balladonna Klasik

G/Herkes	♠J9			
	♥K4			
	♦T643			
	♣AQJT7			
		K		
		B	D	
			G	
	♠AQ87653			
	♥J73			
	♦A			
	♣5			

Batı	Kuzey	Doğu	Güney
-	-	-	4♠
P.			

4♠ kontratına Batı ♦K atak eder, nasıl oynamalı?

Balladonna ♠A'a gitti ve yerden ♥4'lü oynadı. Eğer ♥Q Doğu'da ise, deklaranın yere ♥ çakmasına gerek kalmayacak. Eğer

♥Q Batı'da ise, Batı koz dönerse, deklaran hiç koz lövesi kaybetmeyecek; Batı koz dönmezse, deklaran yere bir ♥ çakarak on löveye gelecek. K4'den J 73'e doğru küçük oynamak oldukça standard dışı bir hamle, ama görüldüğü gibi kontratı garantiye alıyor.

Atak Sorunu

B/Yok

♠T3				
♥A2				
♦A987632		B	D	
♣J8			G	

Batı	Kuzey	Doğu	Güney
P	1♥	P	2♣
3♦	4♥	P	6♣
P	P	6♦	7♣
D	P.		

1994-1995 Türkiye Açık Dörtlü Takım finallerinde gelen bu elde rakip önce 6♠'de durdu, ortağınının 6♦ barajı üzerine de 7♣ dedi. Batı olarak elinizdeki iki kırmızı As ile kontur attınız, ne atak edersiniz?

Rakibin As sormadan ve biraz da sıkıştırma neticesi geldiği bu 7♣'i batırabilmek için As'larınıza dokunmayıp bir siyah renk atak etmeniz gerekiyor. İşte tüm dağılım:

♠KQ				
♥KQT97654				
♦KQ				
♣T				
♠T3		K	♠J8754	
♥A2		B	♥J83	
♦A987632		D	♦JT54	
♣J8		G	♣Q	
			♠A962	
			♥-	
			♦-	
			♣AK9765432	

Güney'in eli briç masalarında son derece ender görülen, belki de birçok oyuncunun ömrü boyunca hiç karşılaşmayacağı, vahşi bir dağılıma sahip. 1994-1995 Türkiye Açık Dörtlü'de bu board'da konturlu 7♣'e Batı bir siyah renk atak edemedi (siz edebildiniz mi?) ve Güney kontratı yaptı.

Amatörler İçin

El-Yer Oyunu

1995 AKBLD Yaz Dörtlü Takımlar Şampiyonası'nda gelen bu elde, Kuzey'in 1♦ açışına Doğu 1♥ ile

araya girdikten sonra, Güney tarafından 3NT'ye ulaştınız. Atak: ♥3, Doğu'dan ♥K, nasıl oynamalı?

K/Herkes	♠AQJT			
	♥6			
	♦AQ54			
	♣AQ65			
		K		
		B	D	
			G	
	♠765			
	♥A974			
	♦7			
	♣KJ873			

Eğer Doğu'nun 5 tane ♥'ü varsa, ki deklarasyona ve atağa bakılırsa öyle olmalı, hiç tahmine gerek kalmadan 3NT'yü yapabiliriz. ♥'ü iki tur bağışlayıp üçüncü ♥ dönüşünü kazandıktan sonra A♠, Q♣ ve küçük ♣ oynayıp Doğu'nun ♠'lerini bitirerek ele geliriz ve ♥ ile eli Doğu'ya veririz; Doğu bir ♥ daha çeker ama sonra yerin AQ'larına doğru ya ♦ ya da ♠ oynamak zorunda kalır, yani *endplay* olur. Masadaki dağılım:

♠AQJT				
♥6				
♦AQ54				
♣AQ65				
♠K842		K	♠93	
♥Q53		B	♥KJT82	
♦9862		D	♦KJT3	
♣T2		G	♣94	
			♠765	
			♥A974	
			♦7	
			♣KJ873	

Pek olası değil ama, eğer Doğu'nun dört tane ♠'i olsaydı, ele başka antremiz kalmadığı için eldeki son ♠'i de çekmek zorunda kalacaktık ve şimdi ♥ ile eli Doğu'ya vermeye kalkarsak Doğu'nun çekeceği son ♥ üzerine yer sıkışacaktı; ♦ veya ♠ A'nı tekmeden yerden toplam beş (dördü ♥'lere biri eldeki beşinci ♠'e) defos bulamıyoruz. Bu durumda tahmine kalacaktık.

El-Yer Oyunu

♠A5432				
♥AJ9				
♦A2				
♣853				
		K		
		B	D	
			G	
	♠T			
	♥KQT8			
	♦KQJT			
	♣KJ94			

Güney tarafından 4♥, atak: ♠K, nasıl oynamalı?
Düzeltili: Eylül sayısız Briç Köşes'nde, " → ♠, ' → ♥, □ → ♦, § → ♣ olarak değişecektir.